

Behandelingsvoorstel voor de commissie Water en Milieu

Onderwerp: Financiering oplossing Nedereindse Plas t.l.v. het Stimuleringsfonds

Cie-datum : 24 januari 2005

Cie-nummer: 2005WEM02

Procedure: in GS op: 30 november 2004
eerdere behandeling in cie: nee
in PS: ja

inspraak: nee
op:
op:14 februari 2005

Behandelend ambtenaar: R. Poort

toestel: 2583155

Portefeuillehouder: Binnekamp

Inleiding

De Nedereindse Plas is een voormalige stortplaats in de gemeente. Het oorspronkelijke doel was om de plas open te stellen voor waterrecreatie. Kort voor opening van het gebied (in 1996) bleek bij duikinspecties dat er obstakels aanwezig waren. Bovendien staat de voormalige stort in contact met het oppervlaktewater en zijn sommige oeverdelen te steil en daarom mogelijk instabiel. Vanwege de risico's voor recreanten is vervolgens een algeheel verbod op waterrecreatie ingesteld. Hiermee werden de gebruiksmogelijkheden voor het gebied beperkt tot slechts het landdeel.

Om een jarenlang bestaande impasse te doorbreken is het noodzakelijk een milieuhygiënische afdichting van de voormalige stortplaats te realiseren. Hiermee wordt een milieuprobleem opgelost en worden tevens de mogelijkheden voor recreatief gebruik hersteld. Door realisering van woningbouwplannen in de directe omgeving neemt de recreatiedruk op het gebied de komende jaren fors toe. Het Stimuleringsfonds stelt geld beschikbaar voor investeringen in duurzame ontwikkeling. Na de milieuhygiënische afdichting van genoemde voormalige stortplaats ontstaat een groot multifunctioneel recreatieterrein in een sterk verstedelijkt gebied. Het project voldoet hiermee aan de doelstellingen van het fonds. Gevraagd wordt geld uit het Stimuleringsfonds beschikbaar te stellen voor de uitvoering van dit project.

Vervolg inleiding op pagina 2 nee

Wordt geagendeerd:

X om advies over de volgende vraag (vragen):

Kunt u instemmen met het voorstel van gedeputeerde staten om de oplossing voor de Nedereindse Plas te financieren uit het Stimuleringsfonds van de provincie Utrecht?

Beoogd effect

Met dit project wordt een bestaand milieuprobleem binnen de provincie Utrecht opgelost. Ook ontstaat er na uitvoering van het project een situatie waarbij de Nedereindse Plas weer in gebruik kan worden genomen voor waterrecreatie.

Argumenten

De commissies Water en milieu en de Commissie Cultuur en Economie hebben eerder positief gereageerd op het voorstel om de mogelijkheden na te gaan om het recreatiegebied multifunctioneel in te richten. Dit wordt tevens ondersteund door het Recreatieschap en de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en IJsselstein. Basis hiervoor is de grote recreatiedruk in het gebied, zeker gezien de toekomstige ontwikkeling van Leidsche Rijn en eventueel Rijnenburg.

Met dit project wordt voor een groot gebied binnen de provincie Utrecht via een eenmalige investering een duurzame oplossing gecreëerd voor een lang slepend probleem. Het project is vernieuwend, aangezien het de enige manier is om de oorspronkelijk gedachte recreatieve bestemming mogelijk te maken. Het voldoet verder aan de regels die voor het Stimuleringsfonds zijn geformuleerd¹ nl. dat het een structuurversterkend project is en dat er geen exploitatieve consequenties voor de toekomst zijn. Voorts manifesteert de provincie zich hiermee nadrukkelijk als regionaal probleemoplosser.

Kanttekeningen

Een alternatieve financiering kan zijn de inzet van Wbb²-middelen. Dit zal echter ten koste gaan van de middelen voor reguliere waterbodemsaneringen. Met het Ministerie van VROM worden hierover gesprekken gevoerd omdat het gebruik van (water)bodemsaneringsgelden aan strakke regels is gebonden. Het is daarom nog onzeker of het Ministerie instemt met het gebruik van Wbb-middelen. Daarnaast speelt dat het sterk verminderen van het toch al krappe budget voor waterbodemsaneringen de baggeroperatie in de provincie Utrecht in gevaar brengt.

Financiën

De totale kosten zijn aanvankelijk door Arcadis begroot op € 7.544.585. De gemeente Utrecht heeft aangegeven dat door inschakeling van eigen diensten de kosten kunnen worden beperkt tot circa € 5,7 miljoen (inclusief BTW, prijspeil november 2002). Via de gemeentelijke grondbank komt grond beschikbaar afkomstig uit eigen projecten (bv. de Haarrijnse Plas). Recentelijk is nog eens door de gemeente aangegeven dat, gezien de huidige marktsituatie, totale kosten van € 5,7 mln reëel zijn. De gemeente Utrecht draagt € 1,6 mln bij, de fa. Mourik € 1,3 mln (via het zgn. Nazorgfonds).

De provincie heeft geen detailinzicht in de samenstelling en onderbouwing van deze raming. Op het moment dat tot daadwerkelijke aanbesteding en uitvoering wordt overgegaan zullen met de gemeente Utrecht concrete afspraken worden gemaakt over de omvang en toerekening van de kosten en over de toedeling van de risico's van budgetoverschrijdingen.

Uit de kostenverdeling blijkt dat de provincie in beginsel circa 50% (tot een maximum van € 2,8 mln) van de kosten voor haar rekening neemt. De andere betrokken partijen, gemeente Utrecht en Mourik, dragen gezamenlijk de andere 50%. Deze verdeling is gebaseerd op reeds eerder gemaakte bestuurlijke afspraken.

Realisatie

Het gaat hier om een concreet project, waarvan uitvoering op korte termijn aan de orde is. De doorlooptijd van het project is een jaar na afronding van de te volgen procedure (beschikking op saneringsplan). Vooralsnog lijkt start van de werkzaamheden in het najaar van 2005 realistisch.

Communicatie

Over dit project vindt vooralsnog alleen overleg plaats met de gemeente Utrecht. Uiteraard zal bij het vervolg een gedetailleerd projectplan worden opgesteld en zal daarin ruim aandacht aan communicatie worden geschonken.

Bijlagen

Projectvoorstel
Kostenberekening Arcadis

¹ Programmabegroting 2005

² Wet bodembescherming

Projectvoorstel in het kader van het Stimuleringsfonds van de Provincie Utrecht.

Isoleren onderwaterstortfront Nedereindse Plas

Inleiding

De Nedereindse Plas is een voormalige stortplaats in de gemeente Utrecht (voorheen grondgebied gemeente Nieuwegein). De provincie is in het verleden betrokken geweest als bevoegd gezag voor de ontgrondingsvergunning en later de afvalstoffenwetvergunning in de periode dat de stortplaats nog in exploitatie was. Na sluiting van de stortplaats in 1993 is de provincie deelnemer geworden in het bestuur van de Stichting Nazorg Weber. Het Recreatieschap Stichtse Groenlanden heeft de recreatieve inrichting van het gebied verzorgd en is verantwoordelijk voor het beheer.

Het oorspronkelijke doel was om de plas open te stellen voor waterrecreatie. Kort voor opening van het gebied (in 1996) bleek bij duikinspecties dat er obstakels aanwezig waren. Bovendien staat de voormalige stort in contact met het oppervlaktewater en zijn sommige oeverdelen te steil en daarom mogelijk instabiel. Vanwege de risico's voor recreanten is vervolgens een algeheel verbod op waterrecreatie ingesteld. Hiermee werden de gebruiksmogelijkheden voor het gebied beperkt tot slechts het landdeel.

Omschrijving van het project

Het project betreft de realisering van de milieuhygiënische afdichting van de voormalige stortplaats Weber. De provincie heeft in een overeenkomst met de gemeente Utrecht, het Recreatieschap De Stichtse Groenlanden en de fa. Mourik, Groot-Ammers een inspanningsverplichting op zich genomen om mee te werken aan de realisering van deze maatregel. De gemeente Utrecht en de fa. Mourik dragen hier ook financieel aan bij. Het tot stand brengen van de maatregel betreft een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente Utrecht en de provincie.

Het project omvat het aanbrengen van 270.000 m³ grond tegen de steile onderwatertaluds, waarna er vervolgens een afdichtende kleilaag (105.000 m³) wordt aangebracht. Hiermee is het voormalige stortfront geïsoleerd van de het oppervlaktewater.

Met het isoleren van het stortfront wordt een milieuprobleem opgelost, doordat er geen contact meer mogelijk is tussen het gestorte afval en het oppervlaktewater. De kans dat het water verontreinigd raakt vanuit de stort is hiermee zo goed als nihil. Bovendien kan dit geringe risico via adequate monitoring worden beheerst, ook indien a.g.v. de maatregel waterrecreatie weer in beeld mocht komen. Met de afdichting wordt tevens het probleem van de obstakels opgelost. Als gevolg hiervan ontstaat een situatie waarin waterrecreatie weer mogelijk wordt en aldus een optimaal recreatief gebruik van het gebied.

Financiën

De kostenraming is destijds opgesteld door Arcadis (Haalbaarheidsonderzoek isoleren onderwaterstortfront Nedereindse Plas, 4 juli 2002; Bijlage 1). Deze kostenraming kwam uit op een bedrag van € 7,5 mln (inclusief BTW). De gemeente Utrecht ziet mogelijkheden om, gebruik makend van de eigen groundbank, de kosten te beperken tot € 5,7 mln. Door inschakeling van de groundbank zullen de prijzen voor aan te voeren grond lager kunnen zijn dan wanneer dit van de commerciële markt moet worden betrokken. Grond die bij eigen projecten vrijkomt (bv. de aanleg van de Haarrijnse Plas) kan bv. via de groundbank ingezet worden voor de afdichting van de Nedereindse Plas.

De totale kosten van het project bedragen derhalve € 5,7 mln. (inclusief BTW, prijspeil november 2002). De gemeente Utrecht draagt € 1,6 mln. bij, de fa. Mourik € 1,3 mln. De provincie zoekt middelen voor de resterende € 2,8 mln. De gemeente Utrecht maakt gebruik van bodemsaneringsgelden voor de dekking van haar aandeel. Het ministerie van VROM moet nog akkoord gaan met deze geplande besteding. De bijdrage van de fa. Mourik bestaat uit de aanwending van een deel van het vermogen (nl. het Calamiteitenfonds) van de Stichting Nazorg Weber.

Het project wordt binnen de bestaande capaciteit uitgevoerd. Het betreft hier een gezamenlijk project met de gemeente Utrecht. Het zwaartepunt van de uitvoering ligt bij de gemeente Utrecht.

Het isoleren van het onderwaterstortfront is een eenmalige activiteit. Na isolatie wordt het eigendom van het gebied overgedragen aan het Recreatieschap. Nazorg en beheer van het gebied berusten dan bij respectievelijk de gemeente Utrecht en het Recreatieschap. Het beheer en onderhoud van de voorzieningen van de voormalige stortplaats (inclusief de afdeklaag van het onderwatertalud) komt te zijner tijd in handen van de gemeente Utrecht.

Onderbouwing

De voormalige stortplaats heeft de bestemming recreatiegebied gekregen. In de nota Gebiedsperspectief recreatief groen stadsgewest Utrecht (14 oktober 2002) is aangegeven dat er grote tekorten zijn op het gebied van zonnen en zwemmen. Door de bouw van Leidsche Rijn en op termijn wellicht Rijnenburg neemt de recreatiedruk toe. De Nedereindse Plas grenst aan het in de nota aangegeven gebied en kan derhalve een deel van de gesignaleerde tekorten opvangen.

Gedeputeerde staten is op 16 maart jongstleden akkoord gegaan met het sluiten van een overeenkomst met fa. Mourik ten aanzien van de oplevering van de stortplaats Weber en de daarbij gevoegde concept-overeenkomst waarin een inspanningsverplichting is opgenomen ten aanzien van de uitvoering van de (water)bodemsanering. Op 5 april 2004 is de overeenkomst door de gemeente Utrecht, fa. Mourik, het Recreatieschap en de provincie ondertekend. De provincie wilde haar deel van de waterbodemsanering aanvankelijk financieren uit de waterbodemsaneringsbudgetten (Wbb-middelen). Door het scherp snoeien door het Ministerie van VROM in de bodemsaneringsbudgetten, waaronder de budgetten voor waterbodemsanering, moet naar andere financieringsbronnen worden gezocht.

Het inzetten van Wbb-middelen zal ten koste gaan van de beschikbare middelen voor reguliere waterbodemsaneringen. Het oplossen van de baggerproblematiek binnen Utrecht, en het daarmee noodzakelijk saneren van ernstig verontreinigde waterbodems, heeft politieke prioriteit. Het sterk verminderen van het toch al krappe budget voor waterbodemsaneringen zal de baggeroperatie in de provincie Utrecht in gevaar brengen en is derhalve niet wenselijk.

Met dit project wordt voor een groot gebied binnen de provincie Utrecht via een eenmalige investering een duurzame oplossing gecreëerd voor een lang slepend probleem. Door het isoleren van het stortfront wordt niet alleen een oplossing gecreëerd voor een milieuhygiënisch probleem, maar wordt tevens waterrecreatie weer mogelijk gemaakt.

Het project is te kenschetsen als vernieuwend en daarmee passend binnen de doelstellingen van het Stimuleringsfonds, aangezien het de enige manier is om de oorspronkelijk gedachte recreatieve bestemming mogelijk te maken. Verder wordt een jarenlang bestaande status quo doorbroken door het realiseren van een definitieve oplossing voor het gebied.

Maatschappelijk draagvlak

De Commissie Water en Milieu en de Commissie Cultuur en Economie hebben in de gecombineerde vergadering van 14 april 2003 positief gereageerd op het voorstel van de toenmalige gedeputeerde om de mogelijkheden na te gaan om het recreatiegebied multifunctioneel in te richten.

Zoals al eerder aangegeven is in de nota Gebiedsperspectief recreatief groen stadsgewest Utrecht aangegeven dat er grote tekorten zijn op het gebied van zonnen en zwemmen.

Het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap heeft in haar vergadering van 14 maart 2004 ingestemd met de overall aanpak van de Nedereindse Plas (milieuhygiënische oplevering, de aanleg van een wielercircuit en in de vervolgfase afwerking van het onderwatertalud), waardoor de gebruiksmogelijkheden toenemen.